

Bestemmelse mot korrupsjon for Røde Kors

Vedtatt av landsstyret 24.10.25

Avdeling økonomi, administrasjon og digitalisering er administrativt ansvarlig for vedlikehold og kommunikasjon av bestemmelser mot korrupsjon for Røde Kors.

1 Innledning / Formål / Virkeområde

1.1 Innledning

Korrupsjon er et samfunnsproblem som kan lede til omfattende skadevirkninger. Korrupsjon svekker tilliten til beslutninger i offentlig og privat virksomhet og virker konkurransevridende. Korrupsjon er et av de største hindre for bærekraftig sosial, politisk og økonomisk utvikling.

Korrupsjon er en straffbar handling som kan utøves av én person, mellom flere personer eller også være ledd i en organisert kriminell virksomhet. Røde Kors skal ha tydelige regler som motarbeider korrupsjon, samt sørge for høyt bevissthetsnivå på å bekjempe korrupsjon i tilknytning til Røde Kors sin virksomhet. Røde Kors har humanitet som sin fremste verdi og har derfor et særlig ansvar for å sørge for at korrupsjon og korrupsjonslignende handlinger ikke har noen plass i organisasjonen.

1.2 Formål og hovedprinsipp

Røde Kors har nulltoleranse for korrupsjon. Denne bestemmelsen skal tydeliggjøre hva som er korrupsjon, og hvordan korrupsjon kan forebygges i Norges Røde Kors.

1.3 Virkeområde

Enhver som handler på vegne av Røde Kors skal ikke motta gaver og/eller tjenester i kraft av utøvelsen av sin stilling, verv, eller oppdrag. Det kan gjøres unntak for enkel bevertning og enkle gaver som en blomsterbukett.

Bestemmelsen mot korrupsjon for Røde Kors gjelder for alle ansatte, frivillige og andre som fast eller kortvarig representerer Røde Kors.

Bestemmelsen suppleres av bestemmelser om økonomistyring i Røde Kors, bestemmelser for innkjøp i Røde Kors, bestemmelser om habilitet og etikkerklæringen for frivillige og ansatte. Den som gjør tjeneste eller er på oppdrag i utlandet for Norges Røde Kors må i tillegg gjøre seg kjent med de relevante reglene mot korrupsjon og økonomiske misligheter utarbeidet av IFRC, ICRC og relevante regler utarbeidet av nasjonalforeninger.

2 Om korrupsjon

2.1 Korrupsjon

Korrupsjon er for seg eller andre å kreve, motta eller akseptere en utilbørlig fordel i anledning utøvelsen av stilling, verv eller oppdrag i Norge eller utlandet. På samme måte er det korrupsjon å gi eller tilby noen en utilbørlig fordel i anledning utøvelsen av stilling, verv eller oppdrag i Norge eller utlandet, se straffeloven § 387.

2.2 Utilbørlig fordel

Begrepet utilbørlig fordel omfatter også det som i dagligtale kalles bestikkelser. Dette innebærer å gi eller motta ytelser i form av penger, gaver eller tjenester som er egnet til å påvirke den andre til å gi en motytelse. Det er ikke et krav at det faktisk blir gitt en motytelse. Det er nok at det blir tilbudt noe som gjør det fristende å yte noe tilbake. En urettmessig fordel som er gitt for å påvirke en beslutningstaker, for eksempel inngåelse av en kontrakt, er også korrupsjon.

Eksempler på utilbørlige fordeler kan videre være:

- Invitasjon til arrangementer eller fester for å påvirke beslutningstakere i Røde Kors.
- Urettmessig betaling for offentlige tjenester som visum, førerkort eller bostedstillatelse.
- Kontraktsforhold hvor såkalte avgifter, rabatter, leie og lignende er ment å skjule urettmessige betalinger til enkeltpersoner.
- «Smøring» hvor formålet er å gi mange mindre fordeler over tid for å posisjonere seg.
- Tilbud om en attraktiv skoleplass, møte med en berømt person eller lignende (selv om det ikke har en økonomisk verdi).

2.3 Korrupsjon i utlandet

I land med utbredt korrupsjon må transaksjoner og uvanlige tilbud overvåkes nøye. Det må særlig settes i verk tiltak for å kontrollere pengestrømmer og sikre at leveranser i sin helhet kommer fram til rette mottaker.

Handlinger som er i strid med bestemmelsen om korrupsjon slik de er beskrevet i dette dokumentet er forbudte, selv om de er i samsvar med lokal lov og/eller praksis. For eksempel hvis myndighetspersoner krever tilleggsbetaling for å utstede nødvendige offentlige tillatelser, eller godkjenninger, for innreisedokumenter og lignende.

3 Forebygging av korrupsjon og opplæring

Røde Kors har ansvar for å etablere rutiner og kontrollmekanismer som kan forhindre og avdekke korrupsjon i organisasjonen i Norge og utlandet. Røde Kors skal sørge for at alle ansatte, frivillige, samarbeidspartnere og mottakere av finansiering fra Røde Kors er gjort kjent med disse bestemmelsene.

Korrupsjon bekjempes best ved gode rutiner, tydelige regler og økt kunnskap om betydningen av å bekjempe korrupsjon særlig når det gjelder krav til internkontroll og etterlevelse av hvitvaskingsregler. Gode rapporteringsrutiner og åpenhet er avgjørende for å hindre korrupsjon.

Lokalforeninger, distriktsforeninger og nasjonalforeningen med tilhørende kontorer innenlands og utenlands, samt aksjeselskap eid av Røde Kors, er forpliktet til å sette seg inn i bestemmelsene, følge dem og gjennomføre nødvendig opplæring.

Røde Kors-personell skal få systematisk opplæring i etiske retningslinjer, hvordan man gjenkjenner korrupsjon og bidrar til forebygging

3.1 Transparens og rutiner

- Det skal være en fordeling av plikter, og ingen enkeltperson skal ha eksklusiv kontroll over en økonomisk prosess. For eksempel kan den som bestiller ikke være den samme som godkjenner faktura alene.
- Ingen skal på vegne av Røde Kors motta donasjoner eller gaver utenom de formelle kanaler som er etablert i organisasjonen.
- Alle økonomiske transaksjoner skal være sporbare, ved å benytte digitale regnskapssystemer med tilgangsstyring og logging.
- Det skal være standardisert prosedyre for innkjøp, fakturering og utbetaling.
- Ved etablering av kontraktsforhold på større kjøp må kontraktsparten opplyse om eventuelt tidligere korrupsjonshendelser, og/eller brudd på hvitvaskingsbestemmelser, samt bruk av konti i skatteparadiser.
- Mottas gaver skal det informeres om, loggføres og rapporteres videre i linje, uavhengig om det vurderes som en korrupsjonshandling eller ikke.
- Bestemmelsene skal legges fram for kontraktspart ved større kjøp og samarbeidsavtaler.

3.2 Risikovurderinger

- Røde Kors skal gjennomføre regelmessige risikovurderinger knyttet til korrupsjon, både i Norge og i utlandet.
- Risikovurderingene som gjennomføres skal danne grunnlag for etablering og justering av interne kontrollsystemer og forebyggende arbeid.

- Oppfølging skal dokumenteres og stå i forhold til identifisert risiko, og inkludere tiltak.

3.3 Intern og ekstern revisjon

- Det skal gjennomføres regelmessige interne og eksterne revisjoner for å avdekke uregelmessigheter, og det skal gjennomføres aktsomhetsvurderinger av verdikjeden.
- Røde Kors skal kontinuerlig overvåke økonomiske transaksjoner og regnskap.
- Fullmaktmatriksen skal følges for å sikre at avgjørelser tas på rett nivå, og at kontrakter og avtaler signeres og inngås av rett person med en to trinns kontroll av rett fullmaktseier.

4 Varsling

Alle har en plikt til å varsle om uregelmessighet som kan knyttes til korrupsjon, og skal følge gjeldende varslingsveileder. Mistanke om korrupsjon kan meldes på følgende måte:

- Varslingsportalen på Rodekors.no
- Ved å kontakte ens overordnede og/eller en annen overordnet

Det oppfordres til å rapportere hendelser og forhold selv om det er usikkerhet knyttet til alvorlighetsgraden av forholdet det rapporteres om.

Alle varsler med mistanke om korrupsjon skal behandles i henhold til gjeldende varslingsrutiner. Røde Kors skal sikre at det finnes en tydelig prosedyre for hvordan varsler følges opp, inkludert vurdering av alvorlighetsgrad, eventuell intern gransking og rapportering til relevante myndigheter, som Økokrim, ved mistanke om straffbare forhold.

5 Konsekvenser

Eventuelle reaksjon fra Norges Røde Kors for frivillige vil være i henhold til lover for Norges Røde Kors § 10 med tilhørende *Bestemmelser om utelukkelse, suspensjon og eksklusjon* revidert 16.02.24. For ansatte kan eventuelle reaksjoner være disiplinære tiltak og oppsigelse eller avskjed. For alle tilfeller skal det vurderes anmeldelse til politiet og/eller krav om tilbakebetaling av eventuell økonomisk ytelse/ avgivelse av fordel.

6 Roller, ansvar og myndighet

Generalsekretæren har det øverste ansvaret for å gjennomføre bestemmelsen mot korrupsjon og skal sørge for nødvendig opplæring.

Årsrapporten og åpenhetsrapporten til Røde Kors skal ha et eget punkt om antikorrupsjonsarbeid, hvor det rapporteres om tiltak, opplæring og eventuelle avvik i løpet av året.

Versjonslogg:

Dato	Versjon	Beskrivelse
24.10.25	1.0	Vedtatt av landsstyret